

PRESENTACIÓN MATERIA

MATERIA	XADREZ	CURSO	1º ESO
CURSO ACADÉMICO	2020-2021	PROFESOR	JUAN CARLOS UREÑA FERNÁNDEZ

CONTIDOS ACTUAIS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE ASOCIADOS. BLOQUE 2

Descrición do contido		Estándares de aprendizaxe		
Xadrez. 1º/2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Fundamentos do xadrez				
1. b 2. f 3. g	4. B1.1. Taboleiro: colocación, cadros, columnas, ringleiras, diagonais, flancos e centro.	5. B1.1. Utilizar adecuadamente o taboleiro de xadrez.	6. XAB1.1.1. Sitúa adecuadamente o taboleiro e identifica ringleiras, columnas, diagonais, flancos e centro antes de empezar a xogar. 8. XAB1.1.2. Aplica conceptos xeométricos sinxelos (paralelismo, perpendicularidade, ángulos, polígonos, áreas, etc.) co movemento das pezas no taboleiro.	7. CMCCT 9. CMCCT 10. CAA
11. b 12. h 13. i 14. o	15. B1.2. Pezas: nomes e colocación. Vocabulario do xadrez.	16. B1.2. Coñecer as pezas do xadrez e o seu vocabulario específico en diferentes linguas.	17. XAB1.2.1. Coñece o nome das pezas en varias linguas e sabe colocalas no taboleiro. 20. XAB1.2.2. Usa con corrección o vocabulario específico do xadrez.	18. CCL 19. CMCCT 21. CCL
22. b 23. f 24. g	27. B1.3. Movementos das pezas. 28. B1.4. Reloxo: tipos ao longo da historia. 29. B1.5. Valor das pezas. Equivalencias.	30. B1.3. Aplicar adecuadamente os movementos e o valor das pezas de xadrez no xogo.	31. XAB1.3.1. Reproduce con corrección os movementos das pezas do xadrez. 34. XAB1.3.2. Distingue o valor das pezas do xadrez.	32. CMCCT 33. CAA 35. CMCCT

Xadrez. 1º/2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
25. h 26. l			36. XAB1.3.3. Identifica os tipos de reloxos ao longo da historia do xadrez.	37. CCL
			38. XAB1.3.4. Utiliza o reloxo nunha partida.	39. CMCCT
			40. XAB1.3.5. Realiza operacións combinadas cos valores das pezas, aplicando correctamente a xerarquía de operacións.	41. CMCCT 42. CAA
			43. XAB1.3.6. Realiza e formula actividades e problemas matemáticos onde se manexe o valor das pezas do xadrez de xeito creativo.	44. CCL 45. CMCCT 46. CAA 47. CSIEE
48. b 49. f 50. g	51. B1.5. Capturas das pezas. 52. B1.6. Ameazas e defensas. Xogadas erróneas.	53. B1.4. Realizar adecuadamente en xogadas a captura das pezas, defensas e ameazas, e identificarcando son erróneas.	54. XAB1.4.1. Aplica a captura das pezas.	55. CMCCT 56. CAA
			57. XAB1.4.2. Identifica xogadas erróneas con certa rapidez.	58. CMCCT 59. CAA
			60. XAB1.4.3. Aplica as formas de defenderse das ameazas das pezas.	61. CM CCT 62. CAA
			63. XAB1.4.4. Recoñece os motivos polos queun/unha xogador/a sacrifica unha peza.	64. CMCCT 65. CAA
66. b 67. f 68. g	69. B1.7. Enroque: curto e longo. Condicións para o enroque.	70. B1.5. Utilizar os tipos de enroque e valorar o máis adecuado en cada caso.	71. XAB1.5.1. Recoñece os tipos de enroque.	72. CMCCT
			73. XAB1.5.2. Aplica correctamente o enroque ao longo dunha partida.	74. CMCCT 75. CAA
			76. XAB1.5.3. Identifica cando se pode facer o enroque.	77. CMCCT 78. CAA

Xadrez. 1º/2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			79. XAB1.5.4. Representa sobre o taboleiro casos prácticos sobre o enroque.	80. CMCCT 81. CAA
Bloque 2. O xogo en acción				
82. b 83. f 84. g	85. B2.1. Concepto de xaque. Defensa e tipos. 86. B2.2. Xaque mate. Mates famosos. 87. B2.3. Combinacións de xaque mate: con dama, con torre, con alfil, con cabalo e con peón. 88. B2.4. Xaque mate en unha, dúas ou tres xogadas con diferentes pezas.	89. B2.1. Coñecer e utilizar o xaque, o xaque mate e os mates máis famosos en xogadas con diferentes pezas e coas distintas combinacións.	90. XAB2.1.1. Realiza xaques como estratexia de ataque nunha partida. 93. XAB2.1.2. Recoñece as formas de evitar un xaque ao longo dunha partida e elixe a máis conveniente en cada caso. 96. XAB2.1.3. Reproduce nun taboleiro os mates máis famosos. 98. XAB2.1.4. Reproduce xaque mate con rei e outras pezas, contra o rei contrario. 101. XAB2.1.5. Resolve e formula casos prácticos de xaque mate en unha, dúas ou tres xogadas.	91. CMCCT 92. CAA 94. CMCCT 95. CAA 97. CMCCT 99. CMCCT 100. CAA 102. CMCCT 103. CAA
104. b 105. f 106. g	107. B2.5. Táboas: tipos.	108. B2.2. Identificar e reproducir casos de táboas.	109. XAB2.2.1. Distingue todos os casos de táboas. 111. XAB2.2.2. Reproduce casos prácticos de táboas nunha xogada.	110. CMCCT 112. CMCCT 113. CAA
114. b 115. f 116. g	117. B2.6. Notación das xogadas: alxébrica e descritiva (clásica).	118. B2.3. Anotar correctamente os movementos dunha partida.	119. XAB2.3.1. Anota correctamente os movementos das pezas nun patrón de xadrez ao longo dunha partida. 121. XAB2.3.2. Establece equivalencias entre a anotación alxébrica en xadrez coa representación de puntos no plano nos eixes cartesianos.	120. CMCCT 122. CMCCT 123. CAA

Xadrez. 1º/2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			124. XAB2.3.3. Reproduce unha partida no taboleiro desde as anotacións alxébricas.	125. CMCCT
126. b 127. f 128. g	129. B2.7. Combinacións: dobre ameaza, cravada, descuberta e raios X.	130. B2. 4. Identificar e utilizar con corrección os tipos de combinacións.	131. XAB2.4.1. Distingue as fases dunha combinación: formulación, análise e combinación.	132. CMCCT
			133. XAB2.4.2. Realiza dobres ameazas, cravadas, descubertas e raios X.	134. CMCCT
			135. XAB2.4.3. Realiza os dous tipos de descubertas.	136. CM CCT
			137. XAB2.4.4. Reproduce e formula posicións no taboleiro de xadrez de todos os casos de combinacións.	138. CMCCT 139. CAA
140. b 141. f 142. g	143. B2.8. Intercambios: presión-defensa, intercambios de pezas, simplificación e contraataque.	144. B2. 5. Realizar intercambios eficaces ao longo dunha partida.	145. XAB2.5.1. Aplica intercambios eficaces ao longo da partida.	146. CMCCT 147. CAA
			148. XAB2.5.2. Identifica cando nunha simplificación se entra no final de xogo.	149. CMCCT 150. CAA
			151. XAB2.5.3. Formula situacións de todos os casos de intercambio de pezas.	152. CMCCT 153. CAA
154. b 155. f 156. g	157. B2.9. Introducción aos principios da apertura. Erros na apertura.	158. B2.6. Aplicar as distintas aperturas.	159. XAB2.6.1. Coñece como se domina o centro na apertura.	160. CMCCT 161. CAA
			162. XAB2.6.2. Aplica as normas básicas da apertura e evita erros graves.	163. CMCCT 164. CAA
			165. XAB2.6.3. Anticipa as posibles xogadas do/da contrincante.	166. CMCCT 167. CAA

Xadrez. 1º/2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
168. b 169. g	170. B2.10. Final. Finais de rei e peóns. Finais con pezas.	171. B2.7. Resolver eficazmente os distintos finais que se poidan presentar ao longo dunha partida.	172. XAB2.7.1. Reproduce e aplica a regra do cadrado no final de rei e peóns, a regra da posición, o final de rei contra rei e peón, o final de dous peóns e os finais de dous peóns e pezas menores.	173. CMCCT 174. CAA
Bloque 3. Transversalidade no xadrez				
175. a 176. b 177. c 178. e 179. f 180. g 181. h 182. l 183. ñ	184. B3.1. Historia do xadrez. Lenda de Sissa. 185. B3.2. Campións e campioas do mundo.	186. B3.1. Recoñecer e explicar os feitos históricos máis salientables da historia do xadrez.	187. XAB3.1.1. Utiliza o concepto de sucesión numérica na lenda de Sissa. 190. XAB3.1.2. Traballa de xeito cooperativo sobre a evolución do xadrez e das súaspezas en diferentes países, utilizando as TIC. 196. XAB3.1.3. Coñece os/as mellores xogadores/as de xadrez e analiza o papel das mulleres neste xogo.	188. CMCCT 189. CCE C 191. CCL 192. CD 193. CAA 194. CSC 195. CCEC 197. CCL 198. CSC 199. CCEC
200. a 201. b 202. c 203. d 204. e 205. f 206. g 207. h 208. i	209. B3.3. Xadrez e ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación (aplicacións de teléfono móbil, programas informáticos de xadrez, espazos virtuais de almacenamento de información, aplicacións de animación estilo flash, scratch, etc.)	210. B3.2. Utilizar as TIC para mellorar a práctica no xadrez.	211. XAB3.2.1. Coñece e manexa programas e aplicacións de teléfono móbil relacionados co xadrez. 215. XAB3.2.2. Utiliza espazos de almacenamento de información en rede (blog, wiki, etc.) para favorecer o intercambio de información entre os membros do grupo co que traballe.	212. CMCCT 213. CD 214. CAA 216. CCL 217. CMCCT 218. CD 219. CAA 220. CSC 221. CSIEE

Xadrez. 1º/2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			222. XAB3.2.3. Coñece e manexa diferentes plataformas de xadrez en liña que reforcen a aprendizaxe dos contidos do xadrez, ademais de poder desenvolver partidas con xogadores/as doutros países.	223. CCL 224. CMCCT 225. CD 226. CAA 227. CSC 228. CSIEE
229. b 230. f 231. g 232. h	233. B3.4. Xadrez e matemáticas.	234. B3.3. Aplicar as matemáticas para facilitar a comprensión do xadrez.	235. XAB3.3.1. Desenvolve estratexias de cálculo mental para realizar operacións cos distintos tipos de números e porcentaxes a través do xadrez.	236. CMCCT
			237. XAB3.3.2. Formula e resolve problemas e cuestións xeométricas sinxelas (paralelismo, perpendicularidade, ángulos, polígonos, simetrías, perímetros, superficies, etc.) nas que se traballen conceptos do xadrez.	238. CMCCT 239. CAA
			240. XAB3.3.3. Interpreta e analiza gráficas elementais nun contexto de xadrez.	241. CMCCT 242. CAA
			243. XAB3.3.4. Representa datos de xadrez en gráficas e calcula a media, a mediana e a frecuencias absolutas e relativas, co fin de extraer conclusións.	244. CMCCT 245. CAA 246. CSIEE
			247. XAB3.3.5. Calcula probabilidades sinxelas de sucesos ligados a experimentos de xadrez.	248. CMCCT
			249. XAB3.3.6. Elabora cuestionarios sobre contidos que relacionen as matemáticas co xadrez e avalíalos con corrección e precisión.	250. CCL 251. CMCCT 252. CAA 253. CSIEE
254. b 255. f 256. g	259. B3.5. Pasatempos con xadrez: sudokus de xadrez, salto do cabalo, lanzarraios (co movemento da torre) etc. 260. B3.6. O xadrez na literatura, na música e no cine.	262. B3.4. Utilizar recursos doutras disciplinas que se relacionen coa cultura do xadrez.	263. XAB3.4.1. Resolve e crea pasatempos de xadrez con autonomía e eficacia.	264. CCL 265. CMCCT 266. CAA

Xadrez. 1º/2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
257. h 258. n	261. B3.7. O xadrez nos medios de comunicación.		267. XAB3.4.2. Comprende textos de diferentes xéneros literarios que fagan referencia á temática do xadrez.	268. CCL
			269. XAB3.4.3. Crea redacta versos emparellados sobre temática do xadrez seguindo modelos establecidos.	270. CCL 271. CAA
			272. XAB3.4.4. Resume e analiza de xeito crítico a representación do xadrez no cine.	273. CCL 274. CAA 275. CSIEE
			276. XAB3.4. 5. Procura información de actualidade sobre o xadrez e analiza dun xeito crítico.	277. CCL 278. CAA 279. CSC 280. CSIEE

CRITERIOS, ESTRATEGIAS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

A. PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN INICIAL

a. Data de realización.

Levarase a cabo durante todas as clases do primeiro mes de clase

b. En que consistirá? (proba tipo test, preguntas e respostas, confección de mapas, gráficas, etc. Relacionados cos estándares?)

Consistirá na observación diaria da actividade do alumnado nas primeiras sesións.

a. Como se informará ás familias?

Nas guías de familias que se entrega na recepción de pais de principio de curso se informa das datas de avaliación inicial e a través dos titores poden coñecer en detalle o resultado da mesma.

b. Cales serán as consecuencias dos resultados?

1º. Poder coñecer o desenvolvemento de cada alumno/a tanto a nivel procedimental como de expresión oral e escrita, así como a súa actitude en relación con esta materia. Os resultados obtidos servirán como punto de partida no desenvolvemento de cada unidade didáctica.

2º. Aplicar as medidas pedagóxicas que se decidan na sesión de avaliación

ACREDITACIÓN DE COÑECIMENTOS PREVIOS (só en 2º de BAC, se procede)

a. Que procedemento se seguirá? (marcar cunha cruz)

Matrícula como pendente

Proba

- b. De optar por PROBA:**
 - i. Que tipo de proba?**

- ii. Como se avaliará?**

PROCEDIMIENTO DE AVALIACIÓN CONTINUA

- a. Con que temporalización se farán probas escritas?**

Unha proba teórica por en cada trimestre.

En caso de perda de dereito a avaliación continua realizarase un exame de toda a materia en xuño.

Se fará unha proba práctica ó finalizar cada unidade didáctica

- b. Como se cualificarán as probas, traballos individuais ou colectivos, traballos na libreta, observación. Ponderación, redondeo,...**

Utilizarase o rexistro anecdótico para aspectos de carácter actitudinal con planillas de observación que reflexen os diferentes comportamentos a ter en conta.

Probas prácticas de resolución de problemas de dificultade progresiva que se corresponderán cun nivel de cualificación que expresará a evolución producida ao longo do curso.

Rexistro do nivel competitivo alcanzado nos resultados das partidas e enfrontamentos disputados nas diferentes ligas e liguillas propostas.

Axustaremos os procedementos e metodoloxía aplicada en función dos resultados que se van obtendo a nivel de obxectivos e adquisición de competencias previstas. A medida que avanza o

curso informarse aos/as alumnos/as de aqueles aspectos que deben mellorar, proporcionando, se é o caso, actividades de reforzo e recuperación axeitadas para o alumnado que non alcanza unha cualificación positiva.

Realizarase un examen teórico en cada avaliación.

c. Como se fai a media de cada unha das avaliacións?

Ponderación, redondeo,...

Ao principio de curso informarse ao alumnado sobre os aspectos primordiais que se terán en conta para a súa cualificación, estes son:

-As probas teóricas e traballos relacionados coa asignatura, a consecución de obxectivos de carácter conceptual valorarase con 2 puntos.

-A consecución de obxectivos de carácter procedimental, como é a práctica diaria e o seu nivel de execución e resolución no xogo avaliarase ata 6 puntos, aínda que se lle comenta ao alumnado que o esforzo persoal é o máis importante. O feito de participar de forma activa nas tarefas propostas nas sesións desenvolvidas ao longo de cada trimestre asegurará una nota mínima de 3, independentemente do nivel de aprendizaxe alcanzado dado o carácter eminentemente vivencial da asignatura.

-Os aspectos actitudinais valoraranse con 2 puntos, estes inclúen: comportamento, respecto polos compañeiros e profesor, interese pola asignatura, asistencia a clase e participación nas actividades...

d. Que aspectos se van a valorar dentro da observación do traballo de aula?

Participación activa, motivación cara a materia, colaboración con compañeiros/as, responsabilidade na utilización do material, asistencia e puntualidade, atención ás explicacións do profesor, respecto polos/as compañeiros/as, participación en actividades complementarias e extraescolares, colaboración na recollida e colocación do material e, calquera outro aspecto que teña que ver cun comportamento axeitado e respecto polas regras establecidas.

e. Como se recupera unha proba non superada?

Para recuperar exámenes de carácter teórico deberán repetir a proba e, en caso dun novo suspenso deberán realizar exercicios escritos e traballos que se reflexarán no caderno de clase relacionados coa/s unidades didácticas a superar.

Para a recuperación de criterios de carácter procedimental proporanse actividades para realizar fora do horario lectivo e realizarase un exáme práctico para verificar a melloría.

f. Como se recupera unha avaliación non superada?

En caso de ter algunha avaliación suspensa propóñense as seguintes medidas de recuperación:

-En caso de falta de asistencia a clase xustificada suscitárase a realización de traballos alternativos.

-Para recuperar exámenes de carácter teórico deberán repetir a proba e, en caso dun novo suspenso deberán realizar exercicios escritos e traballos que se reflexarán no caderno de clase relacionados coa/s unidades didácticas a superar.

-Para a recuperación de criterios de carácter procedimental proporanse actividades para realizar fora do horario lectivo e realizarase un exáme práctico para verificar a melloría.

-Unha avaliación negativa que proceda de unha actitude negativa ou comportamentos inadecuados só se poderá superar mediante un cambio nas actitudes do alumno/a en cuestión. Propóranse actividades voluntarias en función do tipo de actitude deficiente. A mellora no comportamento deberá manterse no tempo para que a recuperación sexa positiva. Si esto acontecera no terceiro trimestre e sen tempo suficiente (cercanía final de curso) para observar unha mellora no comportamento, deberá ser recuperada mediante a realización dun traballo monográfico relacionado cunha temática que invite á recapacitación sobre a acto ou comportamento en cuestión.

PROCEDIMENTO DE AVALIACIÓN FINAL

a. Quen debe ir a avaliación final?

Aqueles alumnos que non acudiran regularmente a clase e perderan o dereito á avaliación continúa

b. En que consistirá a proba?

Nun exame práctico, con probas das distintas unidades didácticas vistas ó longo do curso. En un examen teórico sobre los aspectos más importantes del curso, que constará de 10 preguntas con un valor de 1 punto cada unha.

c. Que estándares se van a avaliar? Avaliación pendentas, todos,...

Un compendio dos estándares mínimos exisibles de cada UD

d. Como se elabora a cualificación final. Ponderación, redondeos, ...?

Este criterios proporcionan unha nota cada trimestre, pero a nota final non será necesariamente a media das tres anteriores. De fe realizaráse unha avaliación contínua que implica que a suma de criterios de avaliación nun momento dado do curso é a nota real, global e sumativa do alumno nese momento.

PROCEDIMENTO DE AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

a. Que tipo de proba se vai aplicar, número de preguntas, valoración de cada unha delas, ... ?

O alumnado que non acade os obxectivos desexados, terán dereito a un exame de carácter teórico-práctico en xuño de aqueles contidos nos que non acadou unha cualificación positiva ao longo do ano.

No caso de non aprobar a materia en xuño, realizarán un exame de carácter teórico-práctico en setembro que avaliará contidos relacionados cos previstos na programación anual. A parte teórica poderá consistir na realización dun traballo cunha temática relacionada con contidos desenvolvidos ao longo do curso e sobre o que se realizarán cuestións de tipo oral ou escrito.

PROCEDIMENTO DE RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE PENDENTES

Non hai alumnado nesta circunstancia.

METODOLOXÍA

Presencial

Os principios metodolóxicos xerais constitúen a fonte pedagóxica da programación. A idea fundamental que sustenta estes principios é que o alumno é o principal artífice do seu propio aprendizaxe e que o profesor convértese en mediador ou guía neste proceso, permitindo establecer relacións entre os coñecementos e experiencias previas e os novos contidos. Non existe unha metodoloxía única e válida para todas as situacións, polo tanto, nós utilizaremos aquela que nos axude a alcanzar a progresiva autonomía e educación integral do alumno como obxectivo de final de etapa. Para isto, nos baseamos nos principios que establece o currículo, destacando que o alumno realice aprendizaxes significativos por si, é dicir, que aprenda a aprender. Como técnica de ensinanza empregaremos: a instrución directa naquelas unidades nas que o aprendizaxe precise dun rendemento mecánico como factor vital para que o obxectivo proposto se poida alcanzar de forma eficaz, e a técnica mediante a busca nas unidades didácticas que nos interese que o alumno desenvolva os procesos de deducións e de enriquecemento. En canto ao estilo de ensinanza empregaremos aquel máis axeitado a cada situación desde os máis directivos como o mando directo modificado, ata os máis produtivos e creativos como o descubrimento guiado. Como estratexiana práctica utilizaremos tarefas globais sempre que sexa posible e acudiremos ás analíticas cando sexa necesario en función da natureza do traballo a realizar. Proponer traballar por proxectos e dependendo da resposta do alumnado variarase ou non ese método.

Semipresencial No centro adoptáronse as medidas para optar polo ensino presencial. O suposto que se contempla é que parte do alumnado non poda asistir a clases por estar confinado. O procedemento a seguir con este alumnado é o mesmo que no suposto de clases non presenciais.

Non presencial

Co alumnado que non poda asistir ao centro por estar confinado o ensino será non presencial. O procedemento será o seguinte. O profesor indicará na aula virtual e/ou googleclassroom ou por correo electrónico as actividades a realizar, explicacións de contidos, correccións de exercicios,.... Tamén será a canle de contacto para resolver dúbidas e planificar videoconferencias (Zoom ou Webex).

No caso de alumnado que non dispoña de medios telemáticos a información se lle comunicará por correo postal.